

En dårlig idé – en god idé

Kommentar af *Vagn Skovgaard-Petersen*

Fra 1. maj holder de offentlige arkiver lukket om lørdagen. Ordningen gælder i første omgang i sommermånederne, men den tænkes fortsat som en permanent lørdagslukning. Det er en dårlig idé.

Begrundelsen skal være hensynet til den betrængte økonomi, samstemt med et hensyn til personaleønsker. Der er et tredje hensyn, der øjensynligt ikke har vejet tungt i dette forslag, hensynet til *brugerne*.

Lad os imidlertid fastholde, at der er tale om en forsøgsordning, og at tanken om den permanente lørdagslukning altså ikke realiseres uden en vurdering af reaktionerne. Dansk historisk Fællesforening ønsker på de historiske brugeres vegne at protestere mod dette forslag til forringet arkivservice.

Argumenterne for en sådan protest hentes uden vanskelighed ved lørdagsbesøg på arkivernes læsesale: Besøgstallet kan nok variere fra lørdag til lørdag og fra arkiv til arkiv, men generelt er den historiske aktivitet stor overalt. DHF har anmodet arkiverne om at oplyse de gennemsnitlige besøgstal på lørdage i vinterhalvåret.

Mindst vil en lørdagslukning ramme den professionelle historiker, der har muligheder for at henlægge sine arkivundersøgelser til ugens andre dage. Men hårdt vil lukningen ramme ham eller hende, der har et andet erhverv og hvis historiske indsats nødvendigvis er begrænset til fritiden, det vil først og fremmest sige lørdagene.

Det var betænkeligt, da nogle af arkiverne for et par år siden indstillede fremtagning af arkivalier om lørdagen, så at den besøgende altså kun kunne få det, der tidligere på ugen var bestilt til læsesal. En lukning om lørdagen er imidlertid et alvorligere indgreb; i bedste

fald vil det sinke, i værste fald umuliggøre mangt et fritidsbåret historisk arbejde.

Det er arkivernes opgave at samle, sikre og opbevare arkivalier. Men en ikke mindre vigtig opgave er det at gøre arkivalierne tilgængelige til udnyttelse i historiske studier. Denne kulturformidling har heldigvis normalt fået en høj prioritet i dansk arkivvæsen, – herom vidner bl.a. udgivelsen af værdifulde registreringer. Det er en tradition, der ikke nu må misrøgtes.

Hvis hensynet til brugerne bliver et besparelsesobjekt, går mange ting i stykker. Vi må derfor anmode arkiverne om uden svagheit at fastholde brugerhensynet. Det er et hensyn, der kan vente at vinde forståelse også hos de bevilgende myndigheder.

I forskellige egne af landet foregår en registrering af lokale monumenter, – med indsamling af oplysninger om oprindelse, anledning, kunstner, vedligeholdelsespligt m.v. og ofte ledsaget af en fotografering eller aftegning. Eksempelvis har – ifølge årsberetningen – Historisk Samfund for Ribe Amt nu gennemført et større registreringsarbejde; det omfatter ikke alene amtets mindesten, men også forsamlings- og missionshuse samt nedlagte skoler. Det er en god idé.

Tanken kan føres videre til en publikation, der kan være en vejledning i de lokale historiske monumenter. Sådanne findes også enkelte steder, – med svar på flere spørgsmål end i Traps ofte lakoniske oplysninger.

For hovedstadsområdet vedkommende er opgaven delvis løst af Kraks Legat med den lille håndbog »Hovedstadens Monumenter,

Vagn Skovgaard-Petersen, født 1931, dr.pæd., lektor ved Danmarks lærerhøjskole, formand for Dansk historisk fællesforening.

Mindesmærker, Mindetavler, Museer. En Vejviser«. Den er lettilgængelig og indbydende, oplivet af talrige tegninger. Men alt for kortfattet i sine historiske oplysninger. Eks.: »Jagtvejen (Landsarkivet) Buste af historikeren A. D. Jørgensen (1840–97, begr. Frbg. kirkegd.), udført af Vilh. Bissen; afsløret 31. aug. 1901«. En oplysning om årsagen til net-

op denne placering havde nok været nyttig for mange forbipasserende.

Disse linier skal munde ud i et ønske om udgivelse af *historiske* vejvisere til lokale monumenter i alle egne af landet. Opgavens løsning vil give indsigt og tilknytning – og opfylde et behov, der ikke tilgodeses i de almindelige rejsebøger.

April 1979.